

Lucas 23:46a

**“en Jezus, roepende met grote stem zei:
‘Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.’”**

1 sterven

2 Jezus’ sterven

3 de vrucht van Jezus’ sterven

Gemeente,

Het laatste kruiswoord is dit. Op de laatste clubmorgen van heb ik geprobeerd jullie uit te leggen wat dat zijn: kruiswoorden. Net zoals je de bergrede hebt. Waarom heet die zo? Omdat het een rede, toespraak, is die Jezus vanaf een berg heeft gesproken. Kruiswoorden. Woorden, die Jezus gesproken heeft vanaf een kruis. Toen zagen we ook dat de bergrede veel langer is. De bergrede heeft wel 106 verzen. De kruiswoorden, dat zijn er 7. Zeven verzen in de Bijbel. En dat konden we wel begrijpen. Toen Jezus aan het kruis hing, had Hij pijn, was Hij moe. Urenlang hing Hij daar, in de brandende zon, met hoge koorts, verschrikkelijke pijn, uitgemergd en moegeleden. Dan kun je niet zoveel meer zeggen. En zeker geen hele verhalen en lange betogen. Dat weet iedereen die wel eens bij een sterfbed stond. Van vader, of moeder, opa of oma, kind of kleinkind. Aan het eind kan iemand kon uw geliefde bijna niets meer zeggen. Zo moe, zo verzwakt. Heel zachtjes bewogen de lippen nog en je probeert het te verstaan. Een korte zin, een enkel woord. Het laatste wat gezegd wordt. Zo sprak Jezus aan het kruis korte zinnen, een enkel woord. Mij dorst. Volbracht. Hoe dicht bij het einde, hoe verzwakter Hij is.

En dan lezen we: en Jezus roepende met een grote stem, zei:”Vader in Uw handen beveel Ik Mijn geest.” Jezus zegt een hele zin, langer dan de vorige en Hij roept met grote, harde stem. Ongekend: iemand die, na een sterfbed, vlak voor zijn sterven, aan het einde, roept met grote stem. Dat is bijzonder! Dat geeft aan: dit is een bijzonder sterven. Zo bijzonder, dat de kerk deze dag: ‘Goede’ Vrijdag noemt. Want Jezus kan sterven. Hij heeft alles volbracht. Hij roept het uit als overwinning. Hij gaat en kan sterven omdat Hij overwonnen heeft. Hij zal Zijn leven afleggen. Hij sterft nu omdat het kan en omdat Hij het wil. ‘Goede Vrijdag’.

1 sterven

Omdat te peilen moeten we wel terug naar de Bijbel. Moeten we niet blijven hangen in hoe vandaag de dag in onze cultuur het sterven gezien wordt en beleefd en hoe er over gesproken wordt. Want dat is vervlakt en vermenschlijkt. Van sterven schrikt onze cultuur niet meer. Popartiesten zijn daar vaak de woordvoerders en voorbeelden van. Sterven doe je als het mooi geweest is. Dan kun je er zelf een eind aan maken. Als je vindt dat het mooi geweest is. Dan kies je ervoor om eruit te stappen. En

dan.....dan leef je boven de wolken verder. Dan sta je als een sterretje aan de hemel te stralen. Je leeft verder in de gedachten van je fans of je geliefden. Daar is eigenlijk niks engs of griezeligs aan. En daarom moet je begrafenis ook vooral niet treurig zijn. Laten de mensen dan een borrel drinken en het glas heffen op je leven zoals je dat geleefd hebt. En, zo hamert onze cultuur erin: daar is voor niemand iets engs aan, dat is voor niemand erg om als je van het leven hebt genoten en er op jouw manier wat moois van gemaakt hebt, om dan te sterven. Dood-normaal. Geen wonder dat het Evangelie geen weerklank vindt. Dat Jezus ongewenst is. Een cultuur die de dood niet als vijand ziet, heeft geen Overwinnaar erop nodig.

Wij moeten terug naar de Bijbel. Het sterven is er sinds Genesis 3. door de zondeval is de dood in de wereld gekomen en tot alle mensen doorgegaan. Daarom is het de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Je lichaam blijft wel hier op aarde, maar je ziel, je geest keert weder tot God. De hoogste en laatste Rechter van ons leven. Dan gaan de deuren der eeuwigheid open. Sterven is drempel der eeuwigheid overgaan. En de bedelaar stierf en werd door de engelen gedragen in Abrahams schoot en de rijke man sloeg zijn ogen op in de hel. Twee mogelijkheden. Zodra iemand sterft treedt de eeuwigheid der vreugde of der pijn in. Iemand wordt uit zijn lijden verlost of hij wordt er eeuwig dieper in verstoten. Dat eerste is door genade. Dat heeft alles te maken met onze tekst. Dat laatste is normaal, van nature verdiend. De dood is een klauw van de eeuwige dood. Zoals een leeuw die achter een struik ligt, en zijn klauw uitsteekt om even zijn prooi te grijpen en dan naar zijn bek te brengen. Zo is de dood de klauw van de eeuwige dood. De eeuwige dood zie je niet. Maar zijn klauw vangt mensen en brengt ze in de muil van de eeuwige dood. En dat zou het enige zijn ware het niet dat Jezus gestorven was.....

Gemeente, sterven is ernstig. Sterven is voor zondaren ernstig. Vanuit onze cultuur moeten we terug naar de Bijbel. En dat is moeilijk genoeg. Want ik ben er niet gerust op dat sterven ook onder ons zijn ernst verliest. Hoe wij staan bij de kist van een overledene en wat we dan denken en zeggen. Hoe de sfeer is na een begrafenis bij terugkeer in de Oude School. Hoe we praten over sterven of de dood als je een spelletje doet en bent even dood. Je bent dood als je in je game geraakt wordt. Dan bedoel je je mag even niet meedoen en zo weer verdergaan. Weten wij nog

wel wat sterven is? Spreken we daar met onze kinderen over? Wie niet meer weer wat sterven is, zal zich met Jezus geen raad weten.

2 Jezus' sterven

Dat zou alles zijn wat er over te zeggen viel, ware het niet dat Jezus was gestorven. Want hier in Lucas 23, op Golgotha, is Jezus gestorven. Maar voor Hem is sterven zo anders. Je zou bijna zeggen: voor Hem is het sterven de eindstreep. De eindstreep na een lange, onmogelijke, zware weg en loopbaan. Maar Hij haalt hem, Hij komt er. Hij heeft de beker helemaal leeggedronken. De beker met het allerbitterste lijden erin. Helemaal leeg. Tot op de bodem, tot de laatste druppel toe. De last heeft Hij tot het einde toe gedragen. De last van onze zonden en de toorn Gods. Die loodzwaar op Hem drukte. Steeds zwaarder. In het begin hield God als het ware die last Zelf nog vast aan de bovenkant zodat hij niet ten volle drukte op de Heere Jezus. Maar steeds meer liet God de last volkomen en helemaal op Hem drukken. Dat deed Hem zweten als bloed, van angst en heimwee. Die last drukte Hem in de hel, in de Godverlatenheid. Maar Hij schudde hem niet af, Hij trok Zich ook niet terug. Hij droeg hem tot het einde. Al werd Hij verzocht om die last af te werpen. Kom af van het kruis. Laat zien wat U Mans bent. Verzocht tot het uiterste. Maar Hij gaf niet toe, Hij bezweek niet. Hij droeg Hem tot het einde. Door de hel heen, 3 uur duisternis van Godverlatenheid. Gehoorzaam geweest tot het uiterste aan Zijn God. Toen zei Hij: 'het is volbracht'. En toen was Hij er. De eindstreep. Overwonnen. Hij kan sterven. Hij wil nu sterven. God is verzoend! De schuld is gedragen. De toorn geblust. De overwinning is behaald: "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest." De dood zal Hem niet kunnen en mogen houden. God zal Hem opwekken ten derde dage en Hem het leven binnenleiden, het leven tot in eeuwigheid. En tot die dag toe van Mijn opstanding beveel Ik Mijn geest in Uw handen.

Dat heeft niets met bevelen te maken. Het is zoveel als: overdragen, tijdelijk in andere handen geven. Toevertrouwen. In bewaring geven. Zoals jonge ouders voor de kerkdienst hun baby naar de oppas brengen. Toevertrouwen aan de oppas. Tijdelijk aan de zorg van anderen toevertrouwen. Dat is het: Jezus vertrouwt de zorg voor Zijn geest over aan Zijn Vader. Geeft hem in bewaring, tot over drie dagen, de dag van Zijn opstanding. Stervend beveelt Hij Zijn geest in goede handen.

Hebben wij daar wel eens over nagedacht? Als ik sterf wie zorgt er voor mijn geest, mijn ziel? Kijk, op serieuze momenten houd je je wel bezig met andere dingen die je in goede handen terecht wil laten komen. Als je sterven gaat dan kun je denken aan bepaalde bezittingen: een mooi

horloge, een zelfgemaakte tekening, een auto, een Bijbel. Je zorgt ervoor dat één van je geliefden die na je sterven in handen krijgt. Je zou niet willen dat dat in een kraakwagen terecht kwam. Nee, je draagt het over in zorgzame handen. Zo ook je lichaam. Wie zal daarvoor zorgen na mijn sterven? Je zoekt een begrafenisondernemer, je wilt weten wie je af zal leggen of aan zal kleden. In wiens handen komt je lichaam terecht? Wie zal de laatste zorg eraan geven?

En onze geest, onze ziel? Hebben wij daaraan gedacht? Als de klauw van de dood mijn ziel grijpt in mijn sterven is er dan iemand die zorgt voor mijn geest/mijn ziel? Die mijn ziel redt uit de muil van de eeuwige dood? Mijn ziel met schuld beladen, mijn ziel innerlijk verdorven en onrein? Wie zal zich daarover ontfermen? Als de eeuwige dood zijn grijpgrage muil openspert, wie redt mijn ziel? Wat vreselijk als een mens daar nooit aan toekomt....

Hoor het Jezus zeggen: Vader in Uw handen beveel Ik Mijn geest. Dat moeten we plaatsen in het Bijbels spraakgebruik: het hart is de zetel van de wil. De nieren zijn de zetel van het gevoel. De handen zijn in de Bijbel de zetel van kracht, sterkte. In een tijd zonder machines en electronica hing alles van je handen af wat kracht betreft. Daarmee moest je het zien te doen: kracht zetten en kracht uitoefenen. Gods handen. Toonbeeld van Zijn kracht. Zijn handen doen de wereld beven, houden Gods volk in stand, Zijn handen leidden Israel uit Egypte. Kracht. Dan kun je die kracht op twee manieren gebruiken: ten kwade, om te pijnigen, om te verwoesten, maar ook om te koesteren, te beschermen, te verzorgen. Zoals een moeder haar baby verzorgt. Als die zich gestoten heeft, of door een ander groter kind omvergestoten is dan grijpen moeders handen de baby vast, tillen hem op, drukken hem aan haar hart. Zorgvolle kracht, liefdevolle handen. Nergens kan Jezus' geest veiliger zijn dan in de handen van Zijn Vader. Als Hij de geest van Zijn Zoon in Zijn handen neemt en tegen Zich aan drukt, dan komt niemand eraan en niemand erbij. Nergens veiliger dan in de handen van God. Tot de dag van Zijn opstanding veilig en wel geborgen. Jezus riep met de grote stem van een overwinnaar: Vader in Uw handen beveel Ik Mijn geest. Uw handen nemen Mijn geest aan want Ik heb de loop geëindigd en volbracht. Iedereen mag en moet het weten en horen.

3 vrucht van Jezus' sterven

En deze Jezus is de Zaligmaker, de Redder van zielen. Zo is Hij Degene Die zielen redt. We horen het Stefanus zeggen in Handelingen 7

voor hij sterven gaat: Heere Jezus, ontvang mijn geest. Stefanus vertrouwt zijn geest toe in Jezus' handen, doorboorde handen. En zo is Jezus Zaligmaker. Overwinnaar van de dood. Die zielen van zondaren opneemt, aanneemt. Stel het je zo voor: er is een drenkeling in het water. Snelstromende rivier. Levensgevaarlijk om in te gaan. Op de kant staat een vader, maar die kan er niet bij, de afstand is te groot. Dan is er de zoon van de vader en die gaat helemaal in de kant staan, in het water staan. Zijn ene hand houdt vader vast, zodat hij niet zelf in het water valt of meegezogen wordt. En zijn andere hand steekt hij uit naar de drenkeling. Om die te grijpen. Zodat zijn vader hen naar de kant kan trekken.

Ziet u het voor u? Wij hebben ons de rivier gestort van de geestelijke dood. De Zoon, de Heere Jezus, wordt door de Vader vastgehouden. En steekt Zijn doorboorde hand uit om zondaren te redden. Om de zielen, geesten van zondaren op te nemen en aan te nemen. Vast te grijpen. Hij steekt Zijn doorboorde hand in de prediking uit. Ik heb overwonnen. Ik heb Mijn geest in Vaders hand mogen bewaren. Mag ik uw ziel hebben, uw geest hebben om die aan Mijn Vader te geven? Zo steekt Hij Zijn doorboorde hand uit. Mag Ik uw ziel hebben, uw geest? Mijn volbrachte werk is overvloedig genoeg voor alle zondaren en voor de hele wereld. Mijn hand is groot genoeg om ook uw ziel en geest erbij te nemen en aan de Vader te geven. En hoe doet Hij dat? Doordat Hij je leert zorg te dragen voor je ziel. Doordat Hij je leert te roepen: och HEERE, och wierd mijn ziel door U gered. Als ik straks geen handen heb die mijn ziel redden van de muil van de eeuwige dood..... Ontvang Gij mijn geest.

Daarom is Hij gestorven. Daarvoor is Hij gestorven. Om te verlossen allen die met vrees voor de dood heel hun leven aan de dienstbaarheid onderworpen waren. Hebreen 2. Mensen die Psalm 130 verstaan. Zo Gij in het recht zou treden en gadeslaan onze ongerechtigheden, wie zal dan bestaan? En als je aan sterven denkt, vliegt de schrik je aan. Gods heilig oordeel. Gods beslissende rechterstoel. En mijn geest/ziel met zoveel schuld beladen.... Als je denkt aan sterven vliegt de schrik je aan! Maar zie op Jezus. Hoe Hij als Overwinnaar Zijn handen uitsteekt. Hoe Hij gedragen heeft. Volgehouden heeft. Onder de zware last. Ondanks alle verzoeken. Hij dingt naar uw ziel. Mag Ik hem meenemen en overdragen aan Mijn Vader. Zou u Hem niet liefhebben. Zou u Hem niet aanroepen. En de liefde drijft de vrees buiten. De liefde geeft vrijmoedigheid in de dag van het oordeel. Onbevreesd voor God verschijnen, ziende op deze Overwinnaar, in Wie God Zijn handen

uitbreidt. Wachtend op de wederopstanding der doden. Geborgen tussen Jezus' doorboorde hand en Zijn Middelaarshart. Veilig. Dat is de hemel. Dan kan een sterven, een begrafenis ruisen van een wondere vrede en vreugde en dankbaarheid.

En de keerzijde? Wie deze uitgestoken hand van Jezus, de Overwinnaar wegslaat, ontduikt, die zal in Gods handen vallen. Dan staat er: vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God! Vreselijk. Als Gods handen, Zijn kracht, Zich tegen je keren. Om te vergelden, te wreken. Almachtige handen die zich verdoemend tegen je keren. Om recht te doen over alle zonden en over de verwerping van Zijn Zoon. Geen wonder dat zij roepen, heuvelen bedekt ons, bergen valt op ons. Gods toorn Die Zijn handen bestuurt om eeuwig in te vallen. Wat is sterven vreselijk, voor wie niet door Jezus met God verzoend is.

Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. We kijken nog eens naar die woorden en dan zien wij dat Jezus die niet Zelf bedacht heeft om zo te zeggen. Het zijn Psalmwoorden. Woorden uit de Schrift. Psalm 31. Jezus, stervende aan het kruis, gebruikt woorden uit de Bijbel. Dat deed Hij eerder ook al. Het 4^e kruiswoord uit Psalm 22. Mijn God Mijn God waarom verlaat Gij Mij? Op de diepste kernmomenten van Zijn leven valt Hij terug op Bijbelteksten. Bedient Hij Zich van woorden uit de Schrift. Herkent Hij Zich daar helemaal in. Zou ons dat niet veel te zeggen hebben? Over de waarde van Bijbelteksten kennen? Die leren op zondagsschool en catechisatie! Want wat is dat een troost als je op crisis momenten van je leven en in hoogtepunten van je leven je herkent in Psalmwoorden. Je daarin terugvindt. En dat heb je dan ook als je met de Heere leeft, dan vindt je meer en meer je leven terug in de Psalmen. Wat zij beleefden beleef jij en wat jij beleeft vind je terug in de Psalmen. Gemeenschap der heiligen over de eeuwen heen. En wat een hulp als je je zo geschokt voelt of zo gezegend weet dat je dan Psalmwoorden hebt om het mee onder woorden te brengen. Want je kunt er eigenlijk geen woorden voor vinden, hoe moet je het zeggen en duidelijk maken? Maar met Psalmwoorden kun je het precies benoemen en doorgeven.

Zo heeft Jezus Zich herkent in de Psalmen. In Psalm 31. In David. David die in Psalm 31 vervolgd wordt. Ze besluiten tot zijn dood, waar zou ik veilig wezen 'k heb van rondom te vrezes. Absalom of Saul. Zijn leven is in gevaar. En David bidt: In Uw handen beveel ik mijn geest. Mijn leven vertrouw ik aan U toe, geef ik aan U in bewaring. Maar dieper nog, mijn ziel geef ik U in bewaring. Want mijn geest zou zomaar overvallen kunnen worden door opstandigheid, door moedeloosheid, door wat voor gedachten niet al. Die mijn geest zouden vervuilen, verontrei-

nigen, als in draaikolk naar beneden zuigen. In Uw handen beveel ik mijn geest. Behoed, bescherm mijn geest, mijn ziel als satan loert en bestookt. De Joodse traditie heeft gedacht dat David dit gebed 's avonds gebeden zal hebben. Op de vlucht, opgejaagd, bedreigd, de nacht komt: in Uw handen beveel ik mijn geest. Alle Joodse kinderen leerden het als hun avondgebed. Wat voor jullie is: ik ga slapen ik ben moe, was voor Joodse jongetjes: in Uw handen beveel ik mijn geest. Elke avond. Want wat kan er niet gebeuren in de nacht? Tussen dat je naar bed gaat en weer op hoopt te staan? Je geest, je ziel kan met zorgen overvallen worden zodat je de slaap niet vatten kunt. Het vliegt je aan, voor je zelf, je kinderen, je huwelijk je werk..... Je geest kan vervuld zijn met plannen, toekomst-dromen waar je zo vol van bent, zo vervuld, en voor de eeuwigheid is geen plaats meer. In je droom kun je geïnfilterd worden met zondige verlangens en begeerten en drijven. En als je wakker wordt kan er iets in je gedachten zijn wat je een verkeerde kant op stuur en drijft. 's Avonds was je vol van God en 's morgens alles weg en over. Bent u daar ook zo vatbaar voor, beseft u dat? Als mijn ziel, mijn geest vannacht niet in goede handen bescherming vindt, wat kan hij vervuild, verontreinigd worden. En wat kan er niet gebeuren waardoor ik de volgende morgen niet haal? Dat de dood zich over mij uitstrekt en mij vastgrijpt. In Uw handen beveel ik mijn geest. Wat een passend Psalmwoord voor elke avond. Voor de nacht komt. De nachten van verzoeking en beproeving. De nacht van aanvechting en bestrijding. Van verdrukking en vervolging. Van het einde der tijden en de plagen van Openbaringen. De nacht van Godsverberging en Godsverlating. Wat een passend Psalmwoord voor de nacht komt "in U handen beveel ik mijn geest."

Voor elke avond. En zo ook voor de laatste avond. Voor de nacht van de dood komt. De nacht van het oordeel. Jezus reikt Zijn doorboorde hand aan als Overwinnaar. Bid het ook dan, de avond, voor de nacht:

Ik ga slapen, ontslapen, ik ben moe
'k sluit mijn beide ogen toe
Heere, houd ook deze nacht, de nacht van de dood,
Over mij getrouw de wacht

Ik zal dankbaar en gezond
Opstaan in de eeuwige morgenstond
Als ik straks mijn ogen opendoe
Straalt Uw gunst mij eeuwig toe

Amen